

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2020/npu-zvit-2020.pdf>.

10. Нестеренко К. О., Троцай Ю. В. Напрямки реформування Національної поліції як елемента публічної адміністрації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2021. Т. 63. С. 224-218.*

11. Логвиненко Б. Ігнатів С. Окремі особливості підготовки поліцейських у закладах вищої освіти МВС України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 8-13.*

12. Myslyva O., Nykyforova O., Kuntsevych Iu. The modern methods of first aid (premedical care) teaching in the police institutions. *Philosophy, economics and law review. Volume 1, no. 2, 2021. P. 219-231.*

13. Дрок І. С. Формування кадрової політики в Національній поліції України. *Актуальні проблеми превентивної діяльності Національної поліції : матеріали Регіон. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 22 квіт. 2021 р.).* Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 49-52.

Марина ЛОГІНОВА

викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У зв'язку з процесом реформування сучасного суспільства досить стрімко почало поширюватися таке негативне явище, як злочинність. Виявлення, протидія та профілактика злочинності є одним з пріоритетних завдань всіх підрозділів Національної поліції України, а особливо підрозділів кримінальної поліції.

Досить часто інформація про кримінальні правопорушення, яка надходить до правоохоронців, є недостовірною, тому одним з найважливіших етапів протидії злочинності є інформаційно-аналітична робота.

Інформаційно-аналітична робота підрозділів кримінальної поліції полягає в перевірці зібраної інформації стосовно осіб, які готуються до вчинення злочину, які переховуються від органів досудового розслідування або яких оголошено у розшук.

До основних форм здійснення інформаційно-аналітичної роботи належать:

- отримання оперативно-розшукової інформації;
- систематизація оперативно-розшукової інформації;
- оперативно-розшукова ідентифікація;
- оперативно-розшукова діагностика;
- оперативно-розшукове прогнозування;
- аналітична розвідка [1].

Потужним ресурсом, який допомагає здійснювати вищевказані види оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД), є всевітня мережа «Інтернет» та ЗМІ. Вся інформація перебуває у вільному доступі, що дуже полегшує пошук необхідних даних без спеціалізованих інформаційно-пошукових систем.

Для систематизації оперативно-розшукової інформації дуже важливим є операційний облік, який вважається системою реєстрації, накопичення, класифікації, зберігання та використання даних людей, предметів та подій відповідно до характеристик, які становлять оперативний інтерес, що містить АІС, картотеки, ОРС, справи контрольного наглядового провадження та інші документи оперативно-розшукового та довідкового призначення.

Оперативно-розшукова ідентифікація – це форма роботи з аналізу інформації в ОРД, яка спрямована на встановлення ідентичності об'єкта чи особи з набором загальних та індивідуальних характеристик за допомогою сили ОРД, засобів та методів для порівняльного дослідження.

Основним завданням ідентифікації є встановлення фактів, що стосуються доказів у кримінальному провадженні. З цим пов'язані оригінальні відомості, що використовуються для встановлення особи предмета, можуть бути лише факти, отримані та зафіксовані відповідно до кримінального процесуального законодавства [2].

Оперативно-розшукова діагностика – це форма інформаційно-аналітичної роботи в ОРД, яка спрямована на виявлення криміногенних осіб, злочинів та пов'язаних з ними

об'єктів, речовин та документів емпіричним способом на основі оцінки відомих об'єктів та на основі відомих загальних характеристик.

Оперативно-розшукове прогнозування – це процес організації та збирання наукових прогнозів майбутнього на основі аналізу минулих прогнозів стосовно протидії злочинності, умовам та причинам поширення злочинності, тобто передбачення криміногенної ситуації.

Аналітична розвідка – це особлива форма роботи з аналізу інформації в ОРД. Вона базується на органічній єдності всіх форм інформаційно-аналітичної роботи. Вона ґрунтується на аналізі та обробці отриманої операційної інформації відповідного персоналу для отримання нової інформації про об'єкти або явища.

Інформаційно-аналітична робота є невід'ємною частиною ОРД, вона також повинна ґрунтуватися на дотриманні норм закону та підзаконних нормативних актів. Будь-яке неправомірне застосування оперативно-розшукових заходів не може бути виправдано жодними оперативними, організаційними та іншими міркуваннями. Нормативно-правовою основою інформаційно-аналітичної роботи в ОРД є система законодавчих актів, які визначають допустимість цієї роботи, а також підзаконних нормативних актів і правил, які регламентують її порядок і умови.

Найважливішу роль виконують положення Конституції України, яка визначає Україну як суверенну, незалежну, демократичну, соціальну і правову державу. Маючи найвищу юридичну силу і пряму дію, Основний закон встановлює правовий режим роботи з оперативною інформацією в ОРД.

Правовим принципом нашої держави є положення ч. 2 ст. 19 Конституції України, яка формулює загальновизнану в міжнародному праві норму: органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Законодавчими актами, які визначають основоположні засади інформаційно-аналітичної роботи в ОРД Національної поліції, є закони України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», Кримінальний процесуальний кодекс України. Тобто формування організаційно-правових основ інформаційно-аналітичної роботи в ОРД відбувається на законодавчому рівні.

Відповідно до ст. 25 Закону України «Про Національну поліцію» поліція у межах інформаційно-аналітичної діяльності: – формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС України; – користується базами (банкми) даних МВС України та інших органів державної влади; – здійснює інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу; – здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями.

Поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційноаналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень. Під час наповнення баз (банків) даних інформацією щодо осіб, затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень, поліція забезпечує збирання, накопичення мультимедійної інформації (фото, відео-, аудіозапис) та біометричних даних (дактилокартки, зразки ДНК).

Для забезпечення публічної безпеки і порядку поліція може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку, а також використовувати інформацію, отриману із автоматичної фото і відеотехніки, що знаходиться в чужому володінні, з метою: попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення безпеки осіб; забезпечення дотримання правил дорожнього руху. Інформація про змонтовану/розміщену автоматичну фототехніку та відеотехніку повинна бути розміщена на видному місці.

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про Національну поліцію» поліція має безпосередній оперативний доступ до інформації та інформаційних ресурсів інших органів державної влади за обов'язковим дотриманням Закону України «Про захист персональних даних» [2].

Інформація про доступ до бази (банку) даних повинна фіксуватися та зберігатися в автоматизованій системі обробки даних, включно з інформацією про поліцейського, який отримав доступ, та про обсяг даних, доступ до яких було отримано. Кожна дія поліцейського щодо отримання інформації з інформаційних ресурсів фіксується у спеціальному електронному архіві, ведення якого покладається на службу інформаційних

технологій МВС України. В електронному архіві фіксуються прізвище, ім'я, по батькові та номер спеціального жетона поліцейського, вид отриманої інформації, реєстр, з якого отримувалася інформація, час отримання інформації та інші дані, необхідні для ідентифікації поліцейського, який отримував інформацію з реєстрів.

Поліція вживає всіх заходів для недопущення будь-яких порушень прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації. Поліцейські несуть персональну дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за вчинені ними дії, що призвели до порушень прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації. МВС України у межах компетенції здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів під час формування та користування поліцейськими інформаційними базами (банками) даних.

Водночас необхідно виокремити Закон України «Про державну таємницю», який регулює суспільні відносини, пов'язані з віднесенням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України.

До державної таємниці у сфері державної безпеки та охорони правопорядку Закон відносить, зокрема: інформацію про особовий склад органів, що здійснюють оперативно-розшукову або розвідувальну чи контррозвідувальну діяльність; про засоби, зміст, плани, організацію, фінансування та матеріально-технічне забезпечення, форми, методи і результати оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності; про осіб, які співробітничать або раніше співробітничали на конфіденційній основі з органами, що провадять таку діяльність; про склад і конкретних осіб, що є негласними штатними працівниками органів, які здійснюють оперативно-розшукову, розвідувальну і контррозвідувальну діяльність [3].

Отже, з вищезазначеного треба зробити висновок, що інформаційно-аналітична робота в підрозділах кримінальної поліції є дуже важливою, бо без належної перевірки, зібрання достатньої та необхідної інформації, яка становить оперативний інтерес, не буде підстав для заведення оперативно-розшукової справи.

1. Албул С. В., Андрусенко С. В., Мукоїда Р. В., Ноздрін Д. О. Основи оперативно-розшукової діяльності : навч. посіб. Одеса : ОДУВС, 2016. С. 167–168.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII

3. Про Державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII.

Олена ЛОПАСВА

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ОХОРОНА ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Право організувати мітинги, пікети, демонстрації та брати в них участь, а також збиратися у приміщеннях (свобода зібрань) належить до прав людини «першого покоління» (цивільних та політичних).

У демократичній та правовій державі будь-які масові заходи мають відбуватись у межах, установлених законодавчими нормами. У багатьох країнах Європи, США, Японії, країнах пострадянського простору порядок проведення масових заходів, права, обов'язки і відповідальність сторін регламентовані законами, які визначають порядок звернення організаторів масових заходів до органів влади та порядок отримання дозволу на проведення повідних заходів. Становлення української демократії? порівняно з багатьма європейськими та найбільш розвиненими країнами світу? відбувається нетривалий час і перебуває у стані активного розвитку, що зумовлює часткову недосконалість нормативно-правової бази, яка регулює ту чи іншу галузь суспільних відносин. Звідси завданням нашого дослідження є аналіз досвіду іноземних держав у сфері охорони публічного порядку під час проведення масових заходів, визначення окремих напрямів удосконалення